

Stjepan Kožul

UDK: 929:2-725Vimer, R.
Izvorni znanstveni članak
Rukopis prihvaćen za tisak: 18. 10. 2017.
DOI: <http://doi.org/10.21857/y54jof63gm>

RUDOLF VIMER

(* Bjelovar, 21. III. 1863. – † Zagreb, 28. X. 1933.)

Slika 1. Rudolf Vimer, rektor Zagrebačkog sveučilišta 1900.

Sažetak

Rudolf Vimer bio je kanonik Prvostolnoga kaptola zagrebačkog, rektor Kraljevskoga sveučilišta u Zagrebu (1900./1901.) i prorektor (1901./1902.), dekan Bogoslovnog fakulteta (1902./1903. i 1906./1907.) i prodekan (1903./1904. i 1907./1908.), prema jednom izvoru dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (danas HAZU), član suradnik Hrvatske bogoslovne akademije, najučeniji svećenik Zagrebačke nadbiskupije početkom 20. stoljeća, pisac, poliglot i dobrotvor.

Ključne riječi: kanonik; rektor; dekan; svećenik; pisac.

1. ŽIVOTOPIS

1.1. Obitelj i školovanje

Rodio se 21. ožujka 1863. u Bjelovaru i kršten je istoga dana u župnoj crkvi sv. Terezije Avilske kao deveto dijete u obrtničkoj obitelji austrijskog porijekla, a roditelji su mu bili Josip Vimer¹, po zanimanju kolar, i Julijana, rođena Švinderman. Kumovi na krštenju bili su Martin Mišulin, postolar, sa svojom suprugom Anom,² a krštenje je podijelio bjelovarski kapelan Stjepan Lončarić (1862. – 1865.).³ Rudolfova majka bila je rođena sestra kanonika Prvostolnoga kaptola zagrebačkoga Blaža Švindermana (*Bjelovar, 30. I. 1842. – † Zagreb, 31. X. 1915.), vrijednog suradnika trojice zagrebačkih nadbiskupa, početno kardinala Jurja Haulika (†1869.), potom kardinala Josipa Mihalovića (1870. – †1891.) i nadbiskupa dr. Jurja Posilovića (1894. – †1914.).⁴ Za njim je prvi pošao u svećenički poziv Rudolfov deset godina stariji brat, Josip Vimer (*Bjelovar, 13. XII. 1853. – †Bjelovar, 21. X. 1889.), zaređen za svećenika 27. srpnja 1879. (zajedno s Antunom Bauerom, budućim zagrebačkim nadbiskupom). Nakon kapelanske službe povjerena mu je uprava župe u Rovišću. Umro je mlad, ujesen 1889. godine u 11. godini svećeništva, nije navršio ni 36 godina života.⁵

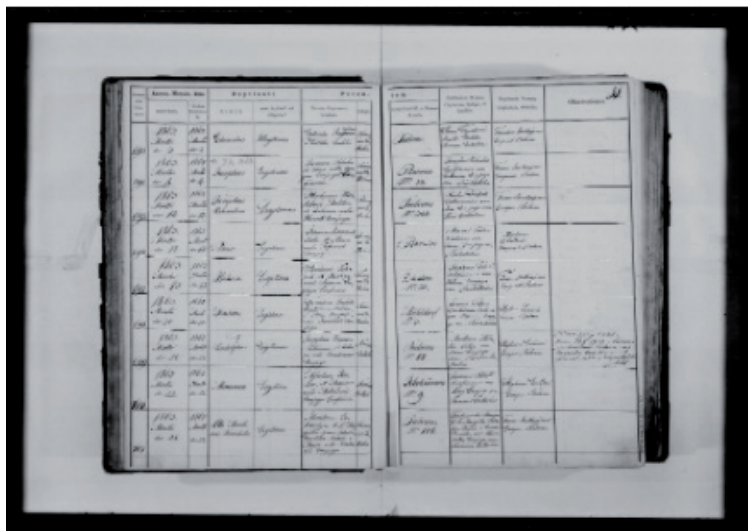
¹ Prezime je u izvornom obliku Vimmer, potom se može naći *Wimmer*, a kasnije redovito Vimer.

² Državni arhiv Bjelovar, Matica krštenih Bjelovar (1858. – 1877), folija 81., broj: 699. *Dies Nativitatis: 1863., Martii, die 21. Baptisatus 21. Martii 1863. Rudolfus, filius legitimus. Parentes: Josephus Vimmer, Pertinarius, et Juliana Švinderman, Rom.cath., Belovar Nr. 67, patrini: Martinus Mišulin, sutor cum sua coniuge Ana, Rom. Cath., bapt. Stephanus Lončarić, cooperator Belovar.* U Opaski je ubilježeno da je primio đakonat, 27. septembri 1885. Župnik Milan Horvat upisao je: „Umro 28.X.1933. u bolnici milosrdnih sestara u Zagrebu kao kanonik prvostolne crkve zagrebačke“, MH (Milan Horvat).

³ Stjepan Kožul, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio I. Bjelovarski dekanat*. Izd. „Tkalčić“, Zagreb 2007., str. 106. Stjepan Lončarić rodio se 16. kolovoza 1828. u Varaždinu. Za svećenika je bio zaređen 26. srpnja 1854. Bio je kapelan u Zrinskom Topolovcu (1854. – 1862.). Poslije Bjelovara djeluje kao upravitelj i kapelan tijekom dvije godine u više župa, dok nije 6. rujna 1867. prisegnuo za župu u Staroj Ploščici (1867. – 1873.). Umro je na liječenju u Bolnici sestara milosrdnica u Zagrebu, 22. veljače 1873.. Navršio je 45 godina života i 19 godina svećeničke službe. – Isti, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio IV. Garešnički Bjelovarski dekanat*, (2007.), str. 219-220.

⁴ Stjepan Kožul, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio I. Bjelovarski dekanat* (2007.), str. 217-223. – Isti. *Znameniti Jurići porijeklom iz Starih Pavljana kod Bjelovara. Službenik Ivan Ev. Jurić (*1843. – †1919.), kći književnica Marija Jurić Zagorka (*1873. – †1957.), učitelj Martin Jurić (*1873. – †1957.) i svećenik Mijo Jurić (*1883. – †1961.)*. Izd. „Tkalčić“. Zagreb, 2011., str. 30-35. Zanimljiv bjelovarski krug prijateljstva: Nadučitelj Martin Kuček, rodom iz Ploščice, inače učitelj u Pitomači, Brodu i Bjelovaru, njegov sin svećenik Ivan Kuček, kasnije župnik u Vrapču, kolega mu po dobi i svećeničkom pozivu Blaž Švinderman te zajednički im prijatelj Ivan Evanđelist Jurić, rodom iz Starih Pavljana, otac hrvatske književnice Marije Jurić Zagorka. Oni su bili uz Narodno-ustavnu stranku unionista (zvanu „mađaroni“), a ona uz Narodnu stranku, odnosno (od 1880. godine) Naprednu narodnu stranku dra. Mrazovića, iza koje su stajali Strossmayer, Rački i drugi.

⁵ Stjepan Kožul, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio I. Bjelovarski dekanat*, (2007.), str. 224-225.

Slika 2. Rudolf Vimer, Matica krštenih, Župa Bjelovar

Rudolf Vimer pučku je školu završio u Bjelovaru do 1873. godine. Kraljevski savjetnik i zemaljski školski nadzornik Antun Cuvaj (1854. – 1927.), i sâm Bjelovarčanin, u svom važnom djelu za povijest školstva s ponosom ističe niz osoba iz bjelovarske škole u javnom i crkvenom životu onoga vremena, pa tako i Rudolfa Vimera.⁶ Gimnazijsko školovanje nastavlja u Zagrebu kao pitomac Nadbiskupskoga sirotišta (orfanotrofija) u Vlaškoj ulici, kao polaznik I. – VI. razreda, te kao pitomac Nadbiskupskoga liceja u Sjemeništu na Kaptolu, kao polaznik VII. i VIII. razreda klasične gimnazije.

Dok je došao u prvi razred gimnazije školske godine 1873./1874. ravnatelj Nadbiskupskog sirotišta bio je Franjo Cerovac⁷, ujedno župnik župe sv. Petra u Vlaškoj ulici, a nadstojnik nauka tamošnji župni pomoćnik (kapelan) Antun Molnar⁸: tako je u to doba bio običaj, sve dok nadbiskup dr. Juraj Posilović nije preuredio Sirotište 1894. godine. Nakon Molnara, 1874. – 1878. godine, nadstojnik nauka bio je Aleksandar Šmit, koji je doktorirao i bio profesor klasičnih jezika u Nadbiskupskom liceju (1878. – 1886.) i ujedno urednik Katoličkog lista (1882. – 1886.). Šmit je mlad

⁶ Antun Cuvaj, *Grada za povijest školstva kraljevina Hrvatske i Slavonije od najstarijih vremena do danas*. Svezak II. Zagreb, 1910., str. 483-484.

⁷ Franjo Cerovac rođen je 29. rujna 1819. u Krapini, za svećenika je zaređen 2. kolovoza 1846., umro je 9. listopada 1903. godine u Zagrebu kao umirovljeni župnik Župe sv. Petra u Zagrebu.

⁸ *Schematismus cleri Archidioecesis zagrabienensis pro anno a Christo nato 1874*. Zagrabiae 1874., str. 212. – Antun Molnar (*Biškupci kod Požege, 17. I. 1846. – †Prelog, 21. IV. 1888.) kasnije bio župnik u Lupoglavu, Donjoj Dubravi i Prelogu. Vidi: KOŽUL, S. *Župa Bl. Augustina Kažotića u Lupoglavu*. Izd. Gradska knjižnica Dugo Selo i „Tkalčić“, Dugo Selo – Zagreb, 2014., str. 106.

umro (†1891.), ali je svojim učenicima ostavio primjer sposobnog i marljivog svećenika i odgojitelja. U šestom razredu bio mu je nadstojnik nauka Tomo Fučkan.⁹ Potom Vimer prelazi u Nadbiskupski licej, zapravo u Nadbiskupsko sjemenište na Kaptolu, gdje su bili najmlađi klerici, gimnazijalci (*Clerici gymnasistae*) sedmog i osmog razreda gimnazije. U školskoj godini 1879./1880. ravnatelj Sjemeništa bio je bivši rektor Sveučilišta, kanonik dr. Antun Kržan,¹⁰ a dalje kanonik Mijo Smetiško (1880. – 1886.).¹¹ Duhovnik mu je bio nadalje uzorni dr. Matija Stepinac¹² i nadstojnici nauka: Josip Novaković i dr. Juraj Dočkal.¹³

Mladi Vimer, osobno veoma nadaren i marljiv, napreduje u krugu izvrsnih odgojitelja i profesora, te je s odličnim uspjehom završio klasičnu gimnaziju u Zagrebu, u razdoblju 1873. – 1881. godine. To pokazuju i njegove ocjene, primjerice u sedmom razredu, školske godine 1879./1880., kada su u prvi plan stavljene njegove ocjene iz „čudorednosti“ u prvom i drugom polugodištu (*poljeću*) „odličan“ i u „marljivosti“: „neumoran“. Iz „nauka vjere“ imao je ocjene u prvom polugodištu odličan, u drugom veoma dobar; latinski jezik: odličan u oba polugodišta; grčki jezik: odličan u oba polugodišta; hrvatski jezik: veoma dobar u oba polugodišta; njemački jezik: veoma dobar u oba polugodišta; povijest i zemljopis: odličan u oba polugodišta; „računstvo“: odličan u oba polugodišta; „prirodoslovje“: odličan u oba polugodišta; „mudroslovje“: veoma dobar u prvom i odličan u drugom polugodištu;

⁹ *Schematismus cleri, Zagrabiae* 1876. (str. 221.), 1878. (str. 220.). – Tomo Fučkan premješten je u rujnu 1881. godine za župnika u župu Biškupec kraj Varaždina.

¹⁰ Stjepan Kožul, *Kanonička kuća (kurija) Kaptol 6, s posebnim osvrtom na komunističko razdoblje vlasti, Tkalčić*, 16./2012., str. 67-74.

¹¹ Ljudevit Ivančan. *Podaci o zagrebačkim kanonicima od godine 1193. do 1924.*, Zagreb, 1912. – 1924. Rukopis i tipkopis u tri sveska u Kaptolskom arhivu u Zagrebu, str. 1029, broj: 1122. – Smetiško je rođen 28. rujna 1833. u Mihovljanu, Zagorje. Bio je profesor u Nadbiskupskom liceju u Zagrebu, potom župnik u Gradecu. Ondje je do prodaje 1926. godine bio ljetnikovac (dvorac) zagrebačkih biskupa i nadbiskupa, uređen u vrijeme biskupa Vrhovca (†1827.) i Alagovića (†1834.). Nadbiskup i kardinal Josip Mihalović rado je u njemu boravio, u pratnji svojega tajnika Blaža Švindermana, i primao okolne župnike na razgovor. Tako je i župnika Smetiška predložio Vladi na imenovanje za kanonika i zadužio ga poslije razornog potresa u studenom 1880. godine, da se kao novi ravnatelj Nadbiskupskog sjemeništa prihvati sveobuhvatne obnove jer je južno krilo zgrade do katedrale i istočno do Ribnjaka trebalo od temelja iznova podizati.

¹² Mons. dr. Matija Stepinac (*Krašić, 27. VIII. 1840. – †Varaždin, 27. III. 1921.). Bio je uzorni duhovnik u Nadbiskupskom sjemeništu na Kaptolu u Zagrebu, gotovo sve godine uprave zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Mihalovića. Kasnije je bio kanonik čazmanski u Varaždinu, od 1888., kantor od 1904., lektor od 1911. do smrti, 1921. godine. Pokopan je u kapelici u Brezariću, Župa Krašić. Živio je i umro na glasu svetosti. Njegov životopis napisao je Sluga Božji dr. Josip Lang, kao i onaj o duhovniku dr. Valentinu Čebišniku.

¹³ *Schematismus cleri*, (1880. i 1881.), str. 221. Požežanin Josip Novaković (*Požega, 28. II. 1851. – †Zagreb 26. IX. 1910.), bio je uzorni odgojitelj u Sjemeništu tijekom 25 godina, dok je Juraj Dočkal (*Pisarovina kod Jamnice, 9. X. 1854. – †Zagreb, 6. V. 1899.) bio sveučilišni profesor i rektor Sveučilišta u Zagrebu 1897. – 1898. godine.

„govorničtvo“: veoma dobar u oba polugodišta, „izvanjsko lice pisanih sastavaka“: uredno u oba polugodišta. Prvo i drugo polugodište sedmog razreda Vimer je završio općom ocjenom: „I. red s odlikom“.¹⁴ Nakon završenog osmog razreda klasične gimnazije, školske godine 1880./1881., položio je ispit zrelosti na Kraljevskoj velikoj gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu (spominju se još kolege: Matija Penić, Dinko Premuš, Gjuro Badovinac i drugi).¹⁵ Poglavari su vidjeli „njegove bistre talente“, te ga odmah šalju kao nadarenog i sposobnog mladića na studij filozofije i bogoslovlja u Beč. Ondje je bio pitomac u odgojnom zavodu Pazmaneum.¹⁶ U popisu studenata bogoslovlja Zagrebačke nadbiskupije za akademsku godinu 1881./1882. izrijekom se navodi da je Rudolf Vimer poslan na studij u Beč, u odgojni zavod Pazmaneum, te da se ondje nalazi kao student prve godine.¹⁷ Tijekom 4 godine (1881. – 1885.), završio je redoviti studij filozofije i bogoslovlja na Bogoslovnom fakultetu carskog Sveučilišta u Beču, dobro je naučio njemački i mađarski jezik te se u srpnju 1885. godine vratio u Zagreb.

1.2. Ređenje i svećeničke službe

U kapeli Nadbiskupskog dvora u Zagrebu, 27. srpnja 1885., pomoćni biskup zagrebački Franjo Gašparić, podijelio je mladom Rudolfu Vimeru tonzuru i četiri niža reda. Tom je prigodom u Knjigu ređenika ubilježeno da je završio bogoslovlje u Beču.¹⁸ Kako je zagrebačka katedrala još bila u izgradnji i obnovi poslije razornog potresa, biskup Gašparić podijelio mu je 27. rujna 1885. u kapeli katedralne sakristije podđakonat, zatim na Miholje, 29. rujna 1885., đakonat te u nedjelju XIX. po Duhovima, 4. listopada 1885., svećenički red (prezbiterat), uz oprost dobi od 17 mjeseci i 18 dana, jer nije

¹⁴ NAZ, *Gimnazijalci, šk. Izv. 115, šk. god. 1879./1880.*, VII. razred, br. 29, Rudolf Vimer.

¹⁵ Lelja Dobronić, *Klasična gimnazija u Zagrebu od 1607. do danas*, Izd. ŠK, Zagreb 2004., str. 345.

¹⁶ Janko Oberški, 1933. godine (Katolički list /dalje: KL/, 84./1933., br. 44, 2. XI. 1933., str. 534-535), a po njemu kasnije gotovo svi drugi, pače i Hrvatska enciklopedija, krivo navode da je Rudolf Vimer boravio u odgojnom zavodu *Augustineum* u Beču ili doktorirao na „sveučilištu *Augustineumu*“, ili pak „sveučilištu *Pazmaneumu*“. – Ljudevit Ivančan, *Podaci o zagrebačkim kanonicima*, (1924.), str. 1055, broj: 1151, začudo posve krivo navodi, da je Vimer sve nauke, pače i doktorat završio na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu, što uopće nije točno. To više čudi što su Ivančan i Vimer suvremenici u Prvostolnom kaptolu. Vimer je boravio u Beču u odgojnom zavodu *Pazmaneum* u vrijeme redovitog filozofsko-teološkog studija do 1885. godine na tamošnjem carskom bečkom Sveučilištu, a u Beču je kasnije i doktorirao, 1892. godine. Stoga je i kriv navod kod Rektora Sveučilišta u Zagrebu, vezano uz rektora Vimera, da je „bogosloviju studirao u Zagrebu i završio na bečkom *Pazmaneumu*“.

¹⁷ „Vimmer Rudolfus, theologus I. anni – Vindobonae in Collegio Pazmaneo.“ *Schematismus cleri*, (1882.), str. 220.-221.

¹⁸ „Rudolf Wimer absolvit theologiam Vindobonae“. NAZ, *Protocolla varia, Liber ordinatorum* (1870. – 1968.), br. 9, str. 39.

navršio propisane 24 godine života.¹⁹ Mladu misu slavio je 11. listopada 1885. u župnoj crkvi svoga krštenja, sv. Terezije Avilske, u rodnom Bjelovaru. To je bila i želja njegova ujaka Blaža Švindermana, koji mu je bio na mladoj misi voditelj (*manuductor*), a propovijedao je poznati gimnazijski vjeroučitelj u Bjelovaru, dr. Vjekoslav Homotarić. Upisujući taj događaj u Župnu spomenicu, Homotarić piše da u Bjelovaru nije bilo 18 godina mlade mise, tj. od Blaža Švindermana 1867. godine. To bi značilo da Dragutin Levar 1873. i Rudolfov stariji brat Josip Vimer 1879. godine nisu imali mladu misu u rodnom gradu Bjelovaru nego vjerojatno u Zagrebu, vezano uz nadbiskupova pratiočca i tada tajnika Blaža Švindermana, što je bio češći slučaj u ono doba.

Odmah poslije ređenja, 7. listopada 1885., dobio je svećenik Rudolf Vimer dekret imenovanja za službu župnog pomoćnika (kapelana) u Karlovcu – Dubovcu.²⁰ Ondje djeluje do veljače 1886. Dekretom od 19. veljače 1886. imenovan je vjeroučiteljem u Obrtničkoj školi i Donjogradskoj djevojačkoj školi, u Kukovićevoj ulici u Zagrebu, s nastupom u službu 1. ožujka 1886.²¹ Uz to, u prosincu 1886. imenovan je „za nadstojnika nauka u Nadbiskupskom sirotištu (orfanotrofiju) i ujedno za župnog pomoćnika (kapelana) kod Sv. Petra u Zagrebu“.²² Iduće godine tuži se na zdravstvene poteškoće i moli oslobođenje od vjeronaučne službe u školama. U dopisu ističe: „Kraj narušena zdravlja dvie službe obavljati ne mogu“, te moli Nadbiskupski duhovni stol da ga „službe vjeroučitelja na Kraljevskoj zemaljskoj obrtničkoj i Donjogradskoj djevojačkoj učioni rieši“. Molbi je udovoljeno s 1. ožujkom 1887., a naslijedio ga je u školama kao vjeroučitelj kapelan iz Bednje, Ivan Gjuranec.²³ Vimer je ostao djelovati kao župni pomoćnik (kapelan) u Župi sv. Petra u Vlaškoj ulici i kao nadstojnik nauka u Nadbiskupskom sirotištu do rujna 1890. godine. Kanonik dr. Milan Beluhan rado ga se sjećao iz toga razdoblja, te je isticao njegovu nadarenost i duhovitost koje su dolazile do izražaja u vrijeme pouke koju je držao pitomcima. Zamijenio ga je u službama 1890. godine kapelan iz Siska, Mirko Marchetti, inače rodnom iz Bjelovara, poslije sveučilišni profesor, dok je Vimer imenovan „namjesnim učiteljem vjere na Kraljevskoj gimnaziji zagrebačkoj“ i nadstojnikom nauka u Plemićkom odgojnom zavodu (konviktu) Sv. Josipa na Gornjem gradu.²⁴ Ravnatelj Plemićkog odgojnog za-

¹⁹ NAZ, *Protocolla varia, Liber ordinatorum*, br. 9, str. 39, 40.

²⁰ NAZ, *Protokol*, 1885., br. 3434./1885., od 7. X. 1885.

²¹ NAZ, *Protokol*, 1886., br. 750./1886. Bivši bjelovarski kapelan i vjeroučitelj Vjekoslav (Alojzije) Miljan (1879. – 1884.), bio je dvije godine vjeroučitelj na tim školama u Zagrebu, pa je s 1. ožujkom 1886. postavljen župnikom u Svetoj Nedelji, a Vimer je došao na njegovo mjesto u Zagreb kao privremeni te odmah i stalni vjeroučitelj tih škola. Dopisi su upućivani i Visokoj kr. zem. Vladi, Odjelu za bogoslovlje i nastavu, koja je određivala godišnju nagradu privremenim vjeroučiteljima u iznosu od 300, a stalnim vjeroučiteljima od 500 forinta.

²² KL, 37./1886., br. 51, 23. XII. 1886., str. 411.

²³ NAZ, *Protokol*, 1887., br. 681./1887., od 18. veljače 1887., te br. 945./1887.

²⁴ KL, 41./1890., br. 39, 25. IX. 1890., str. 323. i br. 40, 2. X. 1890., str. 332.

voda (konvikta), 1890. – 1901. godine bio je Josip Miljan, a ujedno i ravnatelj akademske crkve sv. Katarine te od 1892. godine propovjednik na njemačkom jeziku.²⁵ Uz njega je Vimer tijekom 6 godina, 1890. – 1896. godine vršio službu nadstojnika nauka u Plemićkom odgojnom zavodu, a u listopadu 1891. godine „imenovan je pravim vjeroučiteljem za više razrede velike Kraljevske gimnazije zagrebačke“.²⁶

Usporedno s obvezama u školi i odgojnom zavodu Vimer marljivo uči, završava poslijediplomski studij i polaže stroge ispite (*rigoroze*) na Sveučilištu u Beču. Katolički list javlja da su 7. svibnja 1892. „promovirani u Beču na čast doktora sv. bogoslovlja gg. svećenici nadbiskupije zagrebačke: Rudolf Vimer, vjeroučitelj na Kraljevskoj velikoj gimnaziji zagrebačkoj i Mijo Međimorec, vjeroučitelj na Dječaćkoj pučkoj školi u Varaždinu“.²⁷ Kako je Međimorec prethodno studirao bogoslovlje u Beču kao i Vimer, ali je bio pitomac u odgojnom zavodu Augustineum, a Vimer u odgojnom zavodu *Pazmaneum*, moguće je da je tu došlo do zamjene tih dviju odgojnih crkvenih ustanova, vezano uz kasnije pogrešne napise o Vimerovu studiju. U tim odgojnim zavodima inače su boravili naši studenti i bogoslovi dok su studirali na bečkom Sveučilištu. Vimer je i dalje bio profesor u Kraljevskoj velikoj gornjogradskoj gimnaziji u Zagrebu do 1895./1896. godine, a uz to je godine 1894./1895. imenovan docentom za pomoćne biblijske znanosti. Predavao je sirske, kaldejske i arapske jezike na Bogoslovnom fakultetu Kraljevskog sveučilišta u Zagrebu, pri Katedri za orijentalne jezike.²⁸

Iduće godine, na prijedlog dalekovidnog dr. Izidora Kršnjavog, tada pročelnika Odjela za bogoštovlje i nastavu, Vlada mu daje jednu slobodnu akademsku godinu (1895./1896.) i novčanu pomoć da pođe u Jeruzalem u orijentalnu školu *Ecole pratique d'études bibliques*.²⁹ Vimer je u svojoj skromnosti bio u dvojbi da li da to prihvati ili ne, dok mu Kršnjavi nije odlučno rekao da ne valja propustiti tako lijepu priliku, za koju bi se drugi otimali. Tako je 1895./1896. akademsku godinu iskoristio za studij i boravak u Siriji, Palestini i Egiptu. Sudjelovao je u ekspediciji na brdo Sinaj. U to je vrijeme sabrao obilje gradiva, koje mu je kasnije mnogo služilo za njegove znanstvene radove. Upoznao je u tančine sav duh Istoka, način života, običaje, stil izražavanja, te se posvema uživio u okoliš i prilike u kojima je pisano Sveto pismo. Istina, putovanje je bilo naporno i povezano s mnogim poteškoćama, ali su plodovi bili obilati.

²⁵ Stjepan Kožul, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio I. Bjelovarski dekanat*, (2007.), str. 121-122.

²⁶ KL, 42./1891., br. 42, 15. X. 1891., str. 341.

²⁷ KL, 43./1892., br. 19, 12. V. 1892., str. 151.

²⁸ KL, 45./1894., br. 35, 30. VIII. 1894., str. 294.

²⁹ KL, 46./1895., br. 45, 7. XI. 1895., str. 364.

1.3. Rad na Sveučilištu

Nakon povratka sa znanstvenog putovanja po Istoku, dr. Rudolf Vimer i dr. Josip Pazman bili su 18. studenoga 1896. imenovani izvanrednim profesorima na Bogoslovnom fakultetu Kraljevskog sveučilišta u Zagrebu.³⁰ Za tri godine (1899.) promaknut je Vimer u redovitog profesora Bogoslovnog fakulteta Kraljevskog sveučilišta u Zagrebu. Tijekom razdoblja 1899. – 1912. godine bio je redoviti sveučilišni profesor uvodnih znanosti u Novi zavjet i tumačenje Svetoga pisma Novoga zavjeta iz Vulgate i iz izvornog teksta, naslijeđivši predstojnika Katedre dr. Gustava Barona. Predavao je sve godine istočne jezike, do 1911. godine, kada ga, tijekom te godine, zamjenjuje dr. Josip Volović, na čemu mu dr. Vimer 1912. godine posebno zahvaljuje. Dalje je istočne jezike (sirski, kaldejski i arapski) redovito predavao sveučilišni profesor Staroga zavjeta dr. Antun Sović, dok je Novi Zavjet od 1912. godine predavao dr. Franjo Zagoda, obojica naši poznati bibličari između dva svjetska rata, u prvoj polovici 20. st.

Kao sveučilišni profesor izabran je poslije Đure Arnolda (1899. – 1900.) za rektora Sveučilišta 1900. – 1901. godine, u 38. godini života, na ulazu u novo stoljeće.³¹ Tom prigodom izrekao je kod ustoličenja poznati govor o semitskim jezicima, koji je bio tiskan u *Katoličkom listu*³² i posebnoj knjižici (brošuri), što je bila do tada najbolja znanstvena rasprava o semitskim jezicima u nas. U završnici svoga govora Vimer ističe: „Kao da stojimo na palubi ladje brzoplovke pa s dalekozorom u ruci motrimo obalu nepoznate zemlje i najviše vrhunce gora, tako zavrismo i mi u semitske jezike i najvažnija djela književnosti njihove. Vrijednost ovih jezika jasna je po sebi. Poimence je velika vrijednost jeziku arapskome, koji nam je jedini ključ, da njime razjasnimo mnoga tamna mjesta Biblije, što pred nama leži u mrtvom jeziku. Ali bogoslovija bavi se arapskim samo toliko, koliko služi za bolje razumijevanje Biblije, pa mislimo, da nije ni najmanje smjela misao: kako bi trebalo da se i na Filozofskom fakultetu našeg sveučilišta osnuje stolica arapskog jezika. Jer doista, treba li je kojemu sveučilištu u našoj monarhiji, a to je naše; ako već ni zašto drugo, a ono poradi spomenika u Bosni, koji počinjavaju u miru, a rasvijetlili bi mnogi momenat hrvatske povijesti.

³⁰ KL, 47./1896., br. 49, 3. XII. 1896., str. 402.

³¹ Svećenici rektori Sveučilišta u Zagrebu od 1874. godine: Matija Mesić 1874./1875., Antun Kržan 1876./1877., Franjo Iveković 1879./1880., Feliks Suk 1882./1883., Gustav Baron 1885./1886., Antun Franki 1888./1889., Ivan Bujanović 1891./1892., Antun Maurović 1894./1895., imenovan biskupom u Senju, Juraj Dočkal 1897./1898., (Josip Šilović 1898./1899. s Pravnog fakulteta i Đuro Arnold 1899./1900. s Filozofskog fakulteta), Rudolf Vimer 1900./1901., Ivan Bujanović drugi put 1903./1904., Antun Bauer 1906./1907., kasnije nadbiskup zagrebački, Josip Volović 1909./1910., Josip Pazman 1912./1913., Fran Barac 1915./1916., Ivan Angelo Ruspini 1918./1919. Između svjetskih ratova: Stjepan Zimmerman 1923./1924. i Andrija Živković 1938./1940. Dolaskom komunističke vlasti 1945. godine, zatiru se tadašnje uredbe i donose nove u duhu vladajuće ideologije.

³² KL, 51./1900., br. 43, 25. X., str. 374-377, br. 44, 1. XI., str. 383-386, br. 45, 8. XI., str. 390-393 i br. 46, 15. XI., str. 398-402.

Dopustite napokon, gospodo profesori i sudrugovi, da vam za povjerenje, što ste me odabrali za tešku zadaću rektora, koju sam prisiljen primio lijepo zahvalim, i još vas ljepše zamolim, da me svojim umom i iskustvom poduprete. U ime sveučilišta hvala i vama, visoka gospodo, koja ste nazočnošću svojom uzveličala ovogodišnji blagdan hrvatske prosvjete.

Od srca pozdravljam cvijet hrvatske mladeži, uzdanicu naroda, vas mladi prijatelji, koji ste se utekli u naručaj naše *almae matris* i molim vas, da svojim vladanjem, radom i životom očuvate nepovrijedjenu čast sveučilišta, pa i svoju vlastitu. Jedino na savjesnom vršenju kršćanskih i zvaničnih dužnosti počivat će vaša sreća i zadovoljstvo; time ćemo najbolje pokazati svoje rodoljublje. U to ime da završim i molitvom: Bog obdario svakom srećom i slavom lijepu našu domovinu, i u njoj naše nam svima drago hrvatsko sveučilište!³³

Prorektorom Sveučilišta bio je akademske godine 1901./1902., a za akademsku godinu 1902./1903. biran je za dekana Bogoslovnog fakulteta u Zagrebu,³⁴ kada ga nadbiskup dr. Juraj Posilović imenuje i počasnim prisjednikom Nadbiskupskog duhovnog stola. Potom je bio prodekan za akademsku godinu 1903./1904.³⁵ Ponovno je biran za dekana akademske godine 1906./1907. i prodekana 1907./1908. godine.³⁶

Slika 3. Rudlof Vimer, dekan Bogoslovnog fakulteta 1902.

³³ KL, 51./1900., br. 46, 15. XI. 1900., str. 402.

³⁴ KL, 53./1902., br. 28, 10. VII. 1902., str. 367.

³⁵ *Schematismus cleri* 1903. Zagrabiae, 1903., str. 14; *Schematismus cleri* 1904., str. 14.

³⁶ *Schematismus cleri* 1907. i 1908., Zagrabiae, 1907. i 1908., str. 14.

Zbog ugleda kao znanstvenik, prema *Wikipediji* (slobodnoj enciklopediji) bio je dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (danas HAZU).³⁷ To bi bilo vrijeme njegovih velikih aktivnosti na Bogoslovnom fakultetu i na Sveučilištu u Zagrebu, dok je predsjednik JAZU bio dr. Tadija Smičiklas (1900. – 1914.). No, pretraživanja po *Ljetopisima JAZU* nisu dala rezultat, odnosno nije razvidno da je bio počasni ili dopisni član.³⁸ Ili je, kao i neki drugi, zanemaren od jugoslavenski usmjerene historiografije? Na neku vrstu onodobne povezanosti s JAZU ukazuje činjenica da mu je na pogrebu ujesen 1933. godine bio i predsjednik JAZU akademik Albert Bazala (1933. – 1941.).³⁹ Nije razvidno je li poveznica između Vimera i akademika Bazale bila JAZU ili pak Bjelovar?⁴⁰

Zemaljska ga je Vlada 1903. imenovala ravnateljem Plemičkog odgojnog zavoda u Zagrebu i tu je službu vršio sve do 1912. godine. Upravo je u to vrijeme građena velika i moderna zgrada Plemičkog odgojnog zavoda (konvikta) na Šalati, kamo su se pitomci preselili iz stare zgrade u Habledičevoj ulici na Gornjem gradu, nadomak Jezuitskoga trga, 1913. godine. Ondje je Zavod djelovao od 1627. godine, kada je barun Ivan Drašković, kasniji ban i palatin, darovao kuću i vrt u Gornjem gradu blizu isusovačkog kolegija i gimnazije, kako bi se preuredila u sjemenište za odgoj siromašnih đaka. Od tada se hrvatsko plemstvo natjecalo da osnuje što više zakladnih mjesta u tom Zavodu, pod zaštitom Sv. Josipa, i time omogućiti školovanje što većem broju siromašnih i sposobnih đaka. U 18. i 19. stoljeću Zavod se proširio, te je u njemu bilo mjesta za 76 pitomaca, a ravnatelje se postavljalo kraljevskim dekretom. U Zavodu su tijekom više od tri stoljeća odgajane generacije hrvatske inteligencije. Već je August Šenoa pisao u „Viencu“ o važnosti „Plemićkog konvikta, koji je bio rasadnik kulture u svanuću našega političkog i kulturnog preporeda, kao i u kasnije vrijeme.“ Ondje su

³⁷ Wikipedija, slobodna enciklopedija: <https://sh.wikipedia.org/wiki/Rudolf-Vimer>. Ne navodi izvor.

³⁸ Nažalost, to starije razdoblje članstva JAZU nije suvremeno obrađeno računalom nego treba pregledati rukopise i *Ljetopise*. Zahvaljujem na informacijama osoblju HAZU, kao i na pomoći rektoru Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa mr. Anđelku Koščaku.

³⁹ Početno je JAZU imala 16 članova utemeljitelja. Među njima su bila 3 svećenika: Franjo Rački, Josip Torbar i Adolf Veber Tkalčević. Predsjednici JAZU: Franjo Rački (1866. – 1886.), Pavao Muhić (1887. – 1890.), Josip Torbar (1890. – 1900.), Tadija Smičiklas (1900. – 1914.). Dvojica svećenika bila su predsjednici JAZU: Franjo Rački i Josip Torbar. Na Vimerovu pogrebu bio je akademik Albert Bazala, rektor Sveučilišta 1932./1933. i predsjednik JAZU 1933. – 1941. godine.

⁴⁰ Za Bazalu znademo, iako je rođen u Brnu 1877. godine, u Moravskoj, da je polazio osnovnu školu u Bjelovaru (1883. – 1887.). Otac mu Josip bio je bankovni stručnjak, a majka Amalija sestra Đure Arnolda, hrvatskog filozofa, pedagoga i pjesnika. Gimnaziju polazi u Bjelovaru, Požegi i Zagrebu, gdje je položio ispit zrelosti 1895. godine. Završio je filozofiju i klasičnu filologiju na zagrebačkom Sveučilištu (1895. – 1899.), gdje je i doktorirao 1900. godine, dok je Vimer bio mladi rektor Sveučilišta. Vimer je imao ujaka u Zagrebu, Blaža Švindermana, a Bazala ujaka Đuru Arnolda (1853. – †1941.). Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu djeluju kao ugledni filozofi i pročelnici Katedre za filozofiju: Franjo pl. Marković do umirovljenja 1909., Đuro Arnold do umirovljenja 1923. i dalje akademik Albert Bazala.

odgajani primjerice Ivan Kukuljević Sakcinski, Matija Mrazović, Brlići, Alberto Štriga, Barčić, Armin Pavić, Izidor Kršnjavi, Franjo Marković, Milivoj Dežman, Dragutin Domjanić, Albert Bazala, Milan Šrepel, Mialn i Branko Šenoa, Branko Vizner-Livadić, arhitekt Vrkljan i drugi.⁴¹ Dakako, i neki ugledni svećenici bili su ondje pitomci, poput dr. Dragutina Kniewalda. Kraljevska zemaljska vlada u Zagrebu odlučila je u prvom desetljeću 20. stoljeća, upravo u vrijeme Vimerovog ravnateljstva Plemićkim konviktom, na prostranom terenu Šalate u Zagrebu izgraditi novi elitni odgojni zavod, sličan zavodima u Beču i Pešti, a istovremeno se na istom terenu u blizini gradila i velika zgrada za gornjogradsku gimnaziju i II. realnu gimnaziju, koje su pohađali pitomci toga Zavoda. Tako se Plemićki odgojni zavod (konvikt) 1913. godine preselio s Gornjeg grada u novu modernu zgradu na Šalati, a već iduće godine je prestao s radom. Naime, na Vidovdan 1914. godine u Sarajevu su velikosrpski nacionalisti izvršili atentat na prestolonasljednika Franju Ferdinanda i njegovu suprugu. Dogodio se Prvi svjetski rat (1914.-1918.). Vojska je preuzela „zgrade na Šalati i od Konvikta i od gimnazije za vojnu bolnicu“. Godine 1917. vojska je ispraznila oba objekta, te su zgrade predane tada osnovanom Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Gledano u pravcu Sljemena, na (suprotnoj) desnoj strani od tih zgrada, Zagrebačka nadbiskupija izgradila je na prostorima svojih „Rokovih vinograda“ novo moderno Nadbiskupsko dječjačko sjemenište i Nadbiskupsku klasičnu gimnaziju. Te odgojno-školske ustanove počele s radom 1928. godine. Hrvatska bogoslovna akademija, ustanovljena 1923. godine⁴², imenovala ga je 15. lipnja 1926. svojim članom radnikom.

1.4. Kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkoga

Nadbiskup Posilović uputio je „Prijedlog Njegovom carskom i kraljevskom Veličanstvu za promaknuća u Prvostolnom kaptolu“ sukladno kaptolskim statutima te imenovanja još dvojice novih kanonika: dr. Rudolfa Vimera i Milana Strahinščaka. Uskoro su došla „previšnja imenovanja“, tj. promaknuća u Kaptolu i imenovanja novih kanonika.⁴³

⁴¹ Zvonimir Vrkljan. *Plemićki konvikt u Zagrebu*, u: Iz starog i novog Zagreba VII, Zagreb 1996., str. 133-139.

⁴² Hrvatsku bogoslovnu akademiju (HBA) ustanovili su profesori Bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 1923. godine. Pravila su dobila iste godine državno odobrenje, a početkom 1927. godine crkvenu potvrdu. Izdavala je od 1923. godine *Bogoslovsku smotru*, koju je pokrenuo i bio joj trajni urednik u prvom razdoblju od 1910. do svoga uhićenja 1919. godine dr. Josip Pazman. Uz njega je bio dodan u uredništvo dr. Josip Edgar Leopold 1910. – 1911. i dr. Fran Barac 1912. – 1918., a 1919. godine Pazman sâm. Izdavala je i arhivski časopis za crkvenu povijest Hrvata *Croatia sacra* (1931. – 1940., 1943. – 1944.). Pokušala je djelovati i poslije 1945. godine, u vrijeme komunističke totalitarne vlasti, ali je bila raspuštena 1949. godine.

⁴³ NAZ, Prez.br.18./1911. i br. 26./1911.

Tako je 20. lipnja 1911. „previšnjim rješenjem carskog i kraljevskog Veličanstva“ sveučilišni profesor i ravnatelj Plemićkog konvikta dr. Rudolf Vimer imenovan kanonikom Prvostolnog kaptola zagrebačkog. S njim je imenovan za kanonika i župnik iz Velikog Bukovca, Milan Strahinščak. Ustoličio ih je 28. lipnja 1911. u Prvostolnici naslovni biskup skradinski, veliki prepozit Prvostolnog kaptola i prior vranski Blaž Švinderman, Vimerov ujak.⁴⁴ Neposredno prije promaknuća za kanonika, početkom lipnja 1911. godine, nadbiskup koadjutor dr. Antun Bauer imenovao ga je prisjednikom izvjestiteljem Nadbiskupskog duhovnog stola te nadbiskupijskim crkvenim povjerenikom za Kraljevsku gornjogradsku veliku gimnaziju i Zemaljski ženski licej u Zagrebu.⁴⁵ Nakon izvršene podijelnice (opcije) na sjednici Prvostolnog kaptola novi kanonik Vimer moli 10. veljače 1912. da mu se dodijeli kanonički dvor (kurija) na Kaptolu 18, što je dopisom pozitivno i potvrđeno.⁴⁶ U lipnju 1912. zahvalio se na službi ravnatelja Plemićkog odgojnog zavoda (konvikta) u Zagrebu, a po ondašnjem običaju i praksi prestaju mu službe na Bogoslovnom fakultetu i Sveučilištu, te postupno preuzima kanoničke dužnosti.

Imenovan je prisjednikom (sucem) Nadbiskupskog ženidbenog suda. Ujedno je i prosinodalni ispitivač klera u pastvi.⁴⁷ U siječnju 1914. imenovan je predsjednikom Dijecezanskog računarskog ureda.⁴⁸ U travnju 1915. imenovan je arhiđakonom bečkihim (Međimurje).⁴⁹ Godine 1919. imenovan je protokolistom i ravnateljem Mirovinske zakladne blagajne. Uklanjanjem beogradskim kraljevskim ukazom 1919. godine režimu nepoćudnih profesora pravaškog usmjerenja s Bogoslovnog fakulteta – dr. Josipa Pazmana, dr. Huga pl. Mihalovića i dr. Franje Zagode, koji su uskratili svoje potpise na Sveučilištu da Narodno vijeće SHS i Privremeno narodno zastupništvo SHS, mimo i bez odluke Hrvatskog sabora, mogu donijeti zaključak o priključenju tek uspostavljene Države SHS Kraljevini SHS (1918. – 1929.) – ban je pozvao Vimera na Bogoslovni fakultet za zamjenskog predavača (suplenta) Novoga zavjeta 1919. godine. Vimer je bio vrstan, radin i požrtvovan svećenik, a resilo ga je znanje i darežljivost! Nije bio stranački opredijeljen u politici, za razliku od svojega ujaka i brojnih svećenika onoga vremena.

Veći dio svojeg života Vimer je posvetio znanstvenom i pučkom književnom radu. U svrhu znanstvenog studija posjećivao je znamenite knjižnice u Parizu, Londonu, Rimu, Beču i po Njemačkoj. Izvrsno je poznao svjetske jezike i pratio stručnu literaturu, stoga je bio veoma plodan znanstveni, a što je rijetkost, i vrlo popularni pisac. Svoju osobnu bogatu knjižnicu darovao je Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Vimer

⁴⁴ KL, 62./1911., br. 26, 29. VI. 1911., str. 207.

⁴⁵ KL, 62./1911., br. 23, 8. VI. 1911., str. 182.

⁴⁶ NAZ, Prez.br.21./1912., 10. II. 1912.

⁴⁷ *Schematismus cleri, Zagrabiae*, 1913. i 1914., str. 11.

⁴⁸ KL, 65./1914., br. 5, 29. I. 1914., str. 61.

⁴⁹ KL, 66./1915., br. 16, 22. IV. 1915., str. 171.

je i kasnije sa zanimanjem pratio odgojne prilike mladog naraštaja. Godine 1926. bila je proslava 300. obljetnice proglašenja svetim Stanislava Kostke, zaštitnika mladeži, pa je potaknuo misao da sva mladež u Zagrebu proslavi taj jubilej skupnom proslavom u zagrebačkoj prvostolnici, te je tom prigodom „izrekao krasnu prigodnu propovijed“.

Dakako, treba još spomenuti da je Vimer bio dobrotvor i podupiratelj ustanova, ali u potaji. I u svojoj oporuci sjetio se sirotinje i hrvatskih ustanova. Kao veliki štovatelj sv. Franje Asiškog, pomagao je izgradnju Franjevačkog kolegija i gimnazije u Varaždinu. Kako je 1915. godine bio baštinik nakon smrti svoga ujaka Blaža Švindermana, poznat je i kao utemeljitelj franjevačkog samostana u rodnom gradu Bjelovaru, jer je 1920. godine predao Hrvatskoj franjevačkoj provinciji sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu sto tisuća austrijskih kruna u tu svrhu. Očito, on i ujak Blaž Švinderman stoje iza toga projekta u rodnom gradu Bjelovaru. U predvorju crkve sv. Antuna Padovanskog, uz Franjevački samostan u Bjelovaru, postavljena mu je spomen-ploča, kao utemeljitelju samostana. Nakon smrti ujaka Švindermana, podjelnicom (opcijom) na sjednici Prvostolnog kaptola dobio je 1915. godine njegov kanonički dvor (kuriju) na Kaptolu 21, gdje je živio do svoje smrti.

1.5. Preminuće i sprovod

U posljednjem razdoblju života Vimer je dosta patio od bolesti. Već od 1922. godine ima problema s bolešću noge. Nadbiskup Bauer dao mu je oprost od dnevnog dolazanja u kor prvostolnice na molitvu Časoslova i služenja zbornih misa. Više je boravio u svojem stanu i posvetio se stručnom pisanju. Dokle god je mogao, služio je dnevno sv. misu u kapelici sv. Franje Asiškog, na samom ulazu u Franjevački samostan na Kaptolu 9. Kada zbog bolesti i slabosti više nije mogao služiti misu, svakodnevno je dolazio u franjevačku crkvu, ljeti u 6 sati, zimi u 7 sati, te je dnevno sudjelovao u misi i primao svetu pričest. Umro je 28. listopada 1933., „u ½ 5 sati ujutro, nakon duge i teške bolesti u 71. godini života, okrijepljen sv. Sakramentima umirućih“ u Bolnici sestara milosrdnica u Zagrebu. Sprovod je bio 30. listopada 1933. po ondašnjem običaju, „u ¾ 10 sati prije podne iz kuće žalosti Kaptol 21 u prvostolnu crkvu, gdje će se odslužiti svečane zadušnice, a zatim sahraniti u zajedničkoj kaptolskoj arkadi na Mirogoju“.⁵⁰

Vimer je „uživao po svojoj učenosti, po svom karakteru i plemenštini velik ugled i duboko poštovanje“, pa su u pogrebnoj povorci sudjelovali „mnogi njegovi prijatelji, suradnici i odličnici“. Na sprovodu su bili: nadbiskup dr. Antun Bauer, rektor Sveučilišta prof. ing. Gjuro Stipetić (1933. – 1934.) s dekanima svih fakulteta, predsjednik JAZU akademik Albert Bazala (1933. – 1941.), veći broj sveučilišnih profesora i pokojnikovih prijatelja. Pogrebni obred vodio je pomoćni biskup, barun

⁵⁰ NAZ, PKZ, broj 482./1933. od 4. studenoga 1933. U spisu se nalaze osmrtnice Prvostolnog kaptola zagrebačkog i Vimerove rodbine te izrazi sućuti nekih ustanova i pojedinaca, kao i svih kaptola u ondašnjoj državi Kraljevini Jugoslaviji.

dr. Franjo Salis-Seewis, uz asistenciju prebendara (dr. Milana Beluhana, dr. Pavla Lončara, dr. Dragutina Hrena i Ivana Someka). U povorci prema prvostolnici išli su bogoslovi, redovnici svih zagrebačkih samostana, provincijali svih redova, članovi Prebendarskog zbora i kanonici Prvostolnog kaptola. U prvostolnici je pomoćni biskup dr. Dominik Premuš služio svečanu misu zadušnicu. Nakon mise i obreda pogrebna povorka krenula je iz katedrale ulicama Kaptol i Nova Ves na Mirogoj, a predvodio ju je najmlađi kanonik po imenovanju i ujedno župnik Sv. Marije na Dolcu, dr. Ferdo Rožić. Vimerovo tijelo položeno je u kaptolskoj arkadi na Mirogoju. O njemu i njegovu pogrebu napisao je topao i lijep prikaz bibličar dr. Janko Oberški.⁵¹

Prigodne osmrtnice izdali su: Prvostolni kaptol zagrebački i Vimerova rodbina. Iz njih se vidi da su mu tada bila na životu još dvojica braće: „Pavao Wimmerr i Slavoljub Wimmer, šogorica Roza Wimmer, te nećaci i nećakinje: Robert Mišulin, Makso Mišulin, Filipina Wimmer, Mimica Kestranek rođena Wimmer, Josipa udova Perok rođena Wimmer i Justina Dončević rođena Wimmer“. Prvostolni kaptol zagrebački primio je pisane izraze sućuti od svih kaptola u ondašnjoj državi, od Ljubljane i Maribora do Sarajeva i Đakova, od Krka i Senja preko Hvara do Splita i Dubrovnika, zatim od Zbornog kaptola čazmanskog u Varaždinu i grkokatoličkog Kaptola u Križevcima te od Rektorata Ekonomsko-komercijalne škole i rektora Sveučilišta u Zagrebu ing. Stipetića. Tom prigodom ističe se Vimerov plodni rad, plemenitost srca i velik doprinos stručnoj svetopisamskoj literaturi. Piše i župnik Mijo Nejak iz Hrašćine, da u dr. Vimeru „moja siromašna župna crkva gubi svoga plemenitog dobročinitelja“.⁵²

⁵¹ NAZ, *Matica umrlih svećenika* II, str. 81. – Janko Obreški, „Dr. Rudolf Vimer.“, KL 84./1933., br. 44, 2. XI. 1933., str. 534-535; „Dr. Rudolf Vimer.“, Glasnik Sv. Franje, 1933., br. 12, str. 370 – Andrija Živković, „Dr. Rudolf Vimer, kanonik zagrebački (21. 03. 1863. – 28. 10. 1933.)“, Bogoslovska smotra, XXII(1934.), br. 2, str. 195-196 – Ljudevit Ivančan, *Podaci o zagrebačkim kanonicima*, (1924.), str. 1055., br. 1151, nepouzdan o Vimerovim počecima i školovanju. – Ante Sironić, „Životopisi Isusovi.“ Danica (katolički godišnjak), 1967., str. 95 – Ivan Damiš, *Iz moje crkveno-povijesne bibliografije*, Zagreb, 1996., str. 203-208 – Rudolf Miculinić, *Bjelovarske ulice*, (1999.), str. 61-62 – Stjepan Kožul, *Svećenici bjelovarskoga kraja. Dio I. Bjelovarski dekanat*, str. 225-228.

⁵² NAZ, PKZ, broj: 482, od 4. studenoga 1933., te broj: 539 i 582. Na sjednici Prvostolnog kaptola bilo je zaključeno da se iz Vimerove ostavine izuzme 6000 Dinara za uređenje kanoničkog dvora (kurije) Kaptol 21, u kojoj je živio od ujakove smrti 1915. do svoje smrti 1933. godine.

2. BIBLIOGRAFIJA

2.1. Knjige

1. *Pisma mladeži srednjih škola*, Zagreb, 1895.
Ovu knjigu napisao je još kao odgojitelj (prefekt) u Plemićkom odgojnom zavodu (konviktu, 1890. – 1896.) i izdao u vlastitoj nakladi.
2. *Spasi dušu svoju*, molitvenik za srednjoškolsku mladež, Zagreb, 1892. (II. izdanje 1900. i III. izdanje 1903.).
3. *Povijest hrvatskih biskupija*, /njemački jezik/, rad za enciklopedijsko izdanje „Die katolische Kirche unserer Zeit und ihre Diener in Wort und Bild“, 1900.
4. *Uvod u svete knjige Novoga Zavjeta*, Zagreb, 1903. /338 stranica/.
Na to se djelo pohvalno osvrnuo bivši rektor Sveučilišta i profesor Starog zavjeta te istočnih jezika, Vimerov prethodnik dr. Gustav Baron. U vrijeme izdanja knjige Baron je bio kanonik i rektor Nadbiskupskoga bogoslovnog sjemeništa.⁵³
5. Josip Volović i Rudolf Vimer, *Historijska i kritička introdukcija u svete knjige Staroga i Novoga Zavjeta*, Zagreb, 1903. /338 +VI+299 stranica/.
6. *Život svetoga Pavla*, HKD Sv. Jeronima (izdavač), Zagreb, 1907., /295 stranica/.

Drugo je izdanje izdala izdavačka kuća *U pravi trenutak* iz Đakova /ur.: Ivan Zirdum/ i HKD Sv. Ćirila i Metoda Zagreb, Đakovo – Zagreb, 1987.

Prema Zidumu, *Život sv. Pavla* jest „remek-djelo o Sv. Pavlu u hrvatskoj, kršćanskoj literaturi. Djelo je pisano lijepim hrvatskim jezikom, lakim i živim stilom koji upravo osvaja i pruža užitek i najpriprostijem čitatelju. Ono što možda posebno treba spomenuti kod Vimerova pisanja jest to što on u tekst unosi ne samo informacije nego čitavo svoje biće, dušu i srce, čime uzdiže i oduševljava čitatelja za sve ono za što je bio oduševljen i Sv. Pavao, za Kristovu istinu za koju se isplati žrtvovati pa i umrijeti“. Te oznake Vimerova pisanja i stila otkrivaju i ostala njegova djela.

7. *Muka Gospodina našega Isusa Krista*, Zagreb, 1910.⁵⁴ O tome je djelu, u Bogoslovnoj smotri, pisao dr. Josip Edgar Leopold.
8. *Muka i slava Gospodina našega Isusa Krista*, Zagreb, 1922. /drugo izdanje/.
9. *Isus Krist. Život našega Spasitelja*, izdano u tri dijela: I. dio, Zagreb, 1925. /288 stranica./; II. dio, Zagreb, 1926. /304 stranice./; III. dio, Zagreb, 1927. /319 stranica/.

⁵³ Gustav Baron napisao je prikaz u Katoličkom listu (54./1903. br. 12, 19. III. 1903., str. 133-134).

⁵⁴ Josip Edgar Leopold napisao je prikaz u teološkom časopisu: *Bogoslovska smotra*, 1./1910., br. 1. Pokretač i urednik je dr. Josip Pazman (1910. – 1919.). Časopis je početno izlazio kao prilog *Katoličkom listu*. Josip Edgar Leopold doktorirao je filozofiju i teologiju u Rimu, svećenik je Zagrebačke nadbiskupije od 1905. do 1923. godine, kada je otišao u Kartuziju Pleterje, u Sloveniji. Imao je starijeg brata Karla Leopolda, poznatog isusovca, koji je djelovao u odgojnim i školskim ustanovama Vrhbosanske nadbiskupije u Travniku i Zagrebačke nadbiskupije na Šalati u Zagrebu.

Stručna kritika ocijenila je tu trilogiju kao „nenadkriljivo djelo“, koje se „može mjeriti sa svjetskim djelima ove vrsti“, a „pisano je laganim pučkim stilom, da ga i najširi slojevi s potpunom lakoćom čitaju“.

Vimerov *Isus Krist* ostao je popularan i poučan desetljećima, pa ga je već spomenuta đakovačka izdavačka kuća *U pravi trenutak*, u jednome svesku, izdala 1994. godine pod naslovom *Isus Krist. Život našega Spasitelja* kao reprint jeronimskog izdanja.

U Predgovoru I. dijela dr. Vimer zaključuje: „Zahvaljujući Gospodinu za užitak, kojim sam knjigu pisao, želim samo, da se čita s istom ljubavi k Isusu Kristu, kojom je pisana.“

2.2. Važniji članci

Vimer je napisao više stručnih i znanstvenih članaka u *Katoličkom listu* i teološkom časopisu *Bogoslovska smotra*, koju je pokrenuo i njezinim glavnim urednikom bio dr. Josip Pazman (1910. – 1919.). U njoj Vimer objavljuje recenzije i prikaze knjiga, posebice onih na stranim jezicima. Njegovi su prilozi objavljivani u više novina i časopisa onoga vremena, kao što su *Narodne novine*, *Pučki učitelj*, *Hrvatski učitelj*, *Bullettino di archeologia e storia Dalmata*, *Sveta zemlja* i *Hrvatska straža* u kojoj je objavljivao zanimljive crtice.

U *Katoličkom listu*

1. *Sveto Pismo i istočni običaji*, 49./1898., br. 39, 29. IX. 1898., str. 315.-318.; broj 40, 6. X. 1898., str. 325-327; br. 41, 13. X. 1898., str. 333-336.

2. *Govor sveučilišnoga rektora gosp. dra. Rudolfa Vimera prigodom ovogodišnje instalacije*, 51./1900., br. 43, 25. X. 1900., str. 374-377; br. 44, 1. XI. 1900., str. 383-386; br. 45, 8. XI. 1900., str. 390-393; br. 46, 15. XI. 1900., str. 398-402. Postoji i posebni otisak nastupnog rektorovog govora.

U *Bogoslovskoj smotri*

1. *Istočni običaji i Sveto Pismo*, I. *Podneblje*, 2./1911., str. 1; II. *Pastiri*, str. 127 i sl.

2. *Malta ili Mljet?* str. 217-235 i 313-334.

3. *Istočni običaji i Sveto Pismo*, III. *Kruh*, 3./1912., str. 30-40; IV. *Vino*, str. 357-368.

4. *Istočni običaji i Sveto Pismo*: V. *Zaruke*, 4./1913., str. 41-50; VI. *Svadba*, str. 179-188.

U istom godištu: *Ne Mljet već Malta*, str. 313-328 i 436-455.

Članak *Ne Mljet već Malta* znanstveni je i kritički rad u kojem Vimer opovrgava postavke Vicka Palunka da se sv. Pavao nakon brodoloma spasio na otoku Mljetu. Vimer, naprotiv, kritičkim dokazima tvrdi da se to dogodilo na Malti.

Rudolf Vimer (1863–1933)

Summary

Rudolf Vimer was canon of the Zagreb Cathedral Chapter; vice-chancellor of the Royal University in Zagreb (1900/1901) and deputy vice-chancellor thereof (1901/1902); dean of the Faculty of Theology (1902/1903 and 1906/1907) and vice-dean thereof (1903/1904 and 1907/1908); corresponding member of the Yugoslav (today Croatian) Academy of Sciences and Arts according to one source; associate member of the Croatian Academy of Theology, the most learned priest in the Zagreb Diocese at the beginning of the 20th century; writer; polyglot; and benefactor.

Keywords: canon; vice-chancellor; dean; priest; writer.

Preč. mons. dr. sc. Stjepan Kožul, kanonik
Zagrebačka nadbiskupija, Prvostolni kaptol zagrebački
Kaptol 6, HR – 10000 Zagreb
stjepan.kozul@inet.hr